

СЛОВО ПЕРЕКЛАДАЧА

СУЧАСНІ ВИМОГИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРИ ОФОРМЛЕННІ НАУКОВИХ РОБІТ

Лобченко С.Ф., науковий співробітник

Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН
36013, м. Полтава, вул. Шведська Могила, 1
pigbreeding@ukr.net

Потік інформації про нові досягнення тваринництва, який надходить із англomовних країн збільшується з кожним роком. Для багатьох спеціалістів виникає потреба використовувати в практичній роботі літературу на іноземній мові по своїй спеціальності, тому що розширюються і зміцнюються міжнародні зв'язки України, а отже і зростає обмін друкованими виданнями та технічною інформацією із зарубіжними країнами.

З огляду на це, висвітлення даного питання у статті є актуальним і своєчасним. Розвиток і використання комп'ютерної техніки в усіх галузях полегшує підтримку робочих і комунікативних зв'язків. Поява Інтернету дозволила здійснювати процеси накопичення, обробки та обміну інформації в усьому світі. Основним засобом мовної комунікації на міжнародному ринку було вибрано англійську мову. Хоча багато інших мов, наприклад такі як німецька, іспанська, італійська, французька, а зараз набуває популярності і китайська мова, мають досить високий відсоток використання їх у світі.

Однак, світовий досвід показав високу практичність саме англійської мови і тому її вивчають майже в усіх країнах. Британський варіант англійської мови вважається класичною моделлю навчальних програм. Як відомо, в деяких країнах англійська мова є державною (Велика Британія, США, Австралія, Нова Зеландія, Канада), а в інших країнах, в тому числі і в Україні, ця мова є іноземною. Але час показує, що популярність і необхідність цієї мови надзвичайно високі. Чим більше розвиваються відносини між країнами у різних галузях (бізнес, освіта, наука, медицина, спорт, туризм, промисловість, сільське господарство, інформаційні технології та інші), тим більше проявляється ця необхідність. Звичайно, кожна галузь має свою специфічність, а отже, термінологію. Тому існує спеціалізована література, яка допомагає спеціалістам при перекладі підібрати необхідну інформацію та терміни. Але, спершу необхідно врахувати той факт, що на першому місці ми ставимо знання класичної базової граматики англійської мови та певний словниковий запас слів. Це дає можливість в подальшому розширювати і вдосконалювати свої мовні навички. Галузевий спеціаліст, маючи певну підготовку мовної практики та володіючи необхідними термінами, здійснює пошук літературних джерел на англійській мові і може вибрати необхідну інформацію. І навпаки, він може презентувати свої наукові роботи англійською мовою у зарубіжних виданнях.

Інший момент цього питання полягає в тому, що існують різні стилі мови: літературний, діловий, науковий, масмедіа стиль та інші. У зв'язку з бурхливим розвитком техніки та поширенням науково-технічної інформації виросло значення науково-технічного перекладу.

Інститут свинарства і АПВ НААН належить до мережі науково-дослідних установ, тому і оформлення публікацій здійснюється згідно наукового стилю. Наукові установи зазвичай мають свої галузеві видання. Зокрема, міжвідомчий тематичний науковий збірник "Свинарство" Інституту свинарства і АПВ НААН затверджено ВАК України як фахове видання з сільськогосподарських наук, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук

(Наказ МОН України № 1222 від 07.10.2016 р.; додаток 8). Збірник зареєстрований у Міжнародній науково-метричній базі даних “РІНЦ” (Російський індекс наукових цитувань, ліцензійний договір № 479-09/2016 від 02.09.2016 р.). Слід зазначити, що це видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів та студентів аграрних вузів, спеціалістів галузі свинарства, а також працівників господарств різних форм власності.

Згідно Свідоцтва про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 22453-12353ПР затвердженого Міністерством юстиції України матеріали друкуються мовами оригіналів – українською, російською і англійською. У розділі “Пам’ятка для авторів” збірника “Свинарство” викладені правила оформлення статей. Однією із вимог є також переклад анотацій англійською мовою. Як зазначено у правилах, список літератури (REFERENCES) дублює перелік джерел в основному списку і оформлюється відповідно до вимог міжнародних баз даних за стилем – CHICAGO STYLE: AUTHOR-DATE (згідно з вимогами Scopus). Ще раз варто нагадати, що для всіх джерел, які в основному списку подаються кирилицею, необхідно виконати транслітерацію, а назву статті та видання, в якому її опубліковано, необхідно додатково перекласти англійською мовою.

Оскільки ці вимоги є обов’язковими, то і необхідно ставитися до перекладу відповідально. У багатьох журналів є вимоги, де вказано про необхідність подачі разом з оригінальною статтею і її англійську версію. Тому це стає очевидним, що незабаром ця тенденція стане правилом для всіх журналів та збірників.

Як було вище зазначено, публікації у збірнику “Свинарство” виконано згідно наукового стилю. Тому вивчення питань перекладу науково-технічної літератури, яка відрізняється науковим стилем і стилем офіційних документів, часто потребує аналізу тексту, вивчення закономірностей функціонального стилю мови науки і техніки, що сприяє оволодінню технікою адекватного перекладу. За словами автора книги “Загальний курс науково-технічного перекладу” Коваленко А.Я. (2002) процес перекладу це своєрідна мовна діяльність, яка направлена на найбільш повне відтворення на іншій мові змісту і форми іншомовного тексту. Вона пропонує таку класифікацію видів текстів:

- власне науково-технічна література, тобто монографії, збірники та статті з різних проблем науки і техніки;
- учбова науково-технічна література (підручники, довідники і т.д.);
- науково-популярна література з різних галузей техніки;
- технічна і супровідна документація;
- технічна реклама, патенти та інше.

Найбільш типовим лексичним признаком науково-технічної літератури є насиченість тексту спеціальними термінами, термінологічним словосполученнями. Відмінність терміна від звичайного слова залежить, перш за все, від його значення. Терміни виражають поняття науковооброблені і властиві лише конкретній галузі науки і техніки. У лінгвістичному аспекті терміни, як і інші слова мови, мають явище багатозначності. У деяких випадках один і той самий термін має різні значення в межах різних наук.

Патентна література відрізняється значною своєрідністю серед інших жанрів науково-технічної літератури. Її своєрідність полягає в канонічній формі опису патентів. Мова опису винаходів вміщує особливості двох стилей: науково-технічного і офіційного, тому переклад патентів викликає певні труднощі.

Відомо, що основною функцією технічної літератури є повідомлення. Цим і визначається інформативна функція мови науково-технічної літератури.

Тема даного питання дуже широка і можливості розкривати проблематику та вдосконалювати техніку перекладу рухаючись в ногу з часом завжди можна віднайти.